

Smaointe larchathaoirligh

Tar éis cúig bhliana mar Rúnaí ar an gCumann Forbartha thug mé an tréimhse 2000-2005 mar Chathaoirleach ar an eagraíocht chéanna. Le linn na tréimhse sin lean an Cumann leis an ngnáthchlár oibre ar a bhfuil sé dírithe — ag cur moltaí chun cinn agus ag tabhairt tacaíochta maidir le forbairtí fisiciúla agus imeachtaí cultúrtha a rachadh chun tairbhe don cheantar agus a chuirfeadh le saol an phobail.

Ní féidir anseo ach cúpla sampla a thabhairt den chineál seo gníomhaíochta a léiríonn éagsúlacht na hoibre a bhí i gceist ag an gCumann:

- * plean oibre a leagan amach agus a chur i gcrích do chomórtas Ghlór na nGael
- * brú a choinneáil ar na húdaráis chuí glacadh le gnéithe de phlean forbartha bóthair agus taobh tíre, ó dhroichead an Spidéil go droichead Chromghlinne. Plean é seo a réitigh comhlacht suirbhéireachta, innealtóireachta agus comhairleoireachta ar iarratas ón gCumann agus a dhíríonn ar shábháilteacht bóthair, slachtmhaire sconsaí, áiteanna páirceála fan an bhóthair agus stadanna bus faoi dhíon
- * aighneachtaí a sheoladh chuig Coimisiún na Gaeltachta, Comhairle Contae na Gaillimhe, An Bord Pleanála
- * ócáidí sóisialta a eagrú i Seanscoil Shailearna, m.sh., do bhuaiteoirí i gcomórtais Oireachtais agus oícheanta seanchais a eagrú i gcomhar le Cumann Béaloidis Chonamara
- * urraíocht a sholáthar do thograí áirithe, m.sh., d'imeachtaí Chlub Óige Lurgan, d'Aisteoirí Chois Fharraige, d'fhoilsiú na hirise, *Biseach*, d'fhoireann peile faoi 16 Chumann Mícheál Breathnach, d'fhorbairt Pháirc imeartha Ros an Mhíl agus do sheomraí feistis Choláiste Cholm Cille
- * páirt a ghlacadh sa phlé ar thodhchaí Choláiste Lurgan agus Theach an Spidéil.

Bhí siad seo a leanas ar choiste an

Chumainn sna blianta 2000-5: Caitlín Ní Chualáin, Brian Ó Baoill, Sarah Uí Scanláin, (Rúnaithe); Séamas Ó Fátharta (Cisteoir); Paula Ní Chionnaith, Gormlaith Ní Thuairisg, Barry Ó Coisdeala, Máirtín Davy Ó Coisdealbha, Stiofán Ó Cualáin, Páraic Willie Ó Fátharta, An tAth. Mícheál Ó Flannabhra; Pól Ó Foighil, Bertie Ó hAinmhire, Seán Ó Ráighne, Seán Ó Tuairisc, Breandán Ó Tuairisg.

Seasamh Láidir

Ghlac an Cumann seasamh láidir sa díospóireacht faoin aird ba cheart a thabhairt ar an nGaeilge sa chóras pleanála maidir le tithíocht sa Ghaeltacht. Thug an Cumann tacaíocht leanúnach freisin d'fheachtais náisiúnta dírithe ar ionad na Gaeilge sa saol poiblí a bhuanú agus a fhairsingiú, agus ar aitheantas cuí a bhaint amach don teanga i gcaidreamh na tíre leis an Aontas Eorpach. B'údar áthais dúinn an dul chun cinn atá tarlaithe le déanaí sna réimsí seo — feidhmiú Acht na dTeangacha Oifigiúla, ceapachán Sheáin Uí Churraoin mar Choimisinéir Teanga, an stádas atá bainte amach ag an nGaeilge mar theanga lánoifigiúil oibre san Aontas Eorpach, agus an t-aitheantas atá tugtha don Ghaeilge sa chóras pleanála i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe.

B'ócáid cheiliúrtha ag an gCumann é bronnadh príomhdhuais Ghlór na nGael ar phobal an Chnoic sa tSeanscoil ar 16 Meán Fómhair 2001. Ba é An tOllamh Iognáid Ó Muirheartaigh, Uachtarán Ollscoil na hÉireann,

Pádraig Ó Héalaí

Gaillimh, a rinne an bronnadh mar nár cheadaigh bagairt an ghalair crúb is béal dá Soilse Máire Mhic Ghiolla Íosa, Uachtarán na hÉireann, an turas siar a dhéanamh.

Is mór an tógaint croí é d'aon cheantar Gaeltachta an gradam seo a bhaint amach i gcomórtas Ghlór na nGael mar go dtugann sé aitheantas dóibh siúd go léir sa phobal a choinnigh an teanga san am atá thart, agus tugann sé aitheantas go háirithe dóibh siúd sa phobal a sheasann léi sa lá atá inniu ann. Is iad an daoine seo, gnáthchainteoirí na Gaeilge ó lá go lá, a sholáthraíonn an dúshraith ar a dtógann na coistí agus na heagraíochtaí agus na cumainn a mbíonn a n-iarrachtaí i leith na teanga á meas i gcomórtas Ghlór na nGael. Féachann an comórtas le pobail a spreagadh chun cinneadh comhfhiúchais a dhéanamh an Ghaeilge a bheith in uachtar i saol an teaghlaigh agus sa ghréasán sóisialta.

Tá an t-ádh orainn gur líonmhar agus gur éagsúil iad na dreamanna a chuireann áiseanna agus seirbhísí ar fáil i bParóiste an Chnoic — cuid acu bainteach le cúrsaí spóirt agus caitheamh aimsire, tuilleadh acu bainteach le cúrsaí oideachais agus eaglasta, tuilleadh acu le cúrsaí gnó agus airgeadais, agus tuilleadh fós díobh ag déanamh cúraim don óg agus don aosach. Is léiriú maith na gníomhaíochtaí seo ar fad ar an deathoradh a leanann comhlíonadh mhana an chomórtais — 'Tógáil Pobail le Nasc na Gaeilge'.

Pádraig Ó Héalaí